

BIJLAGEN

Landbouwvisie provincie Utrecht

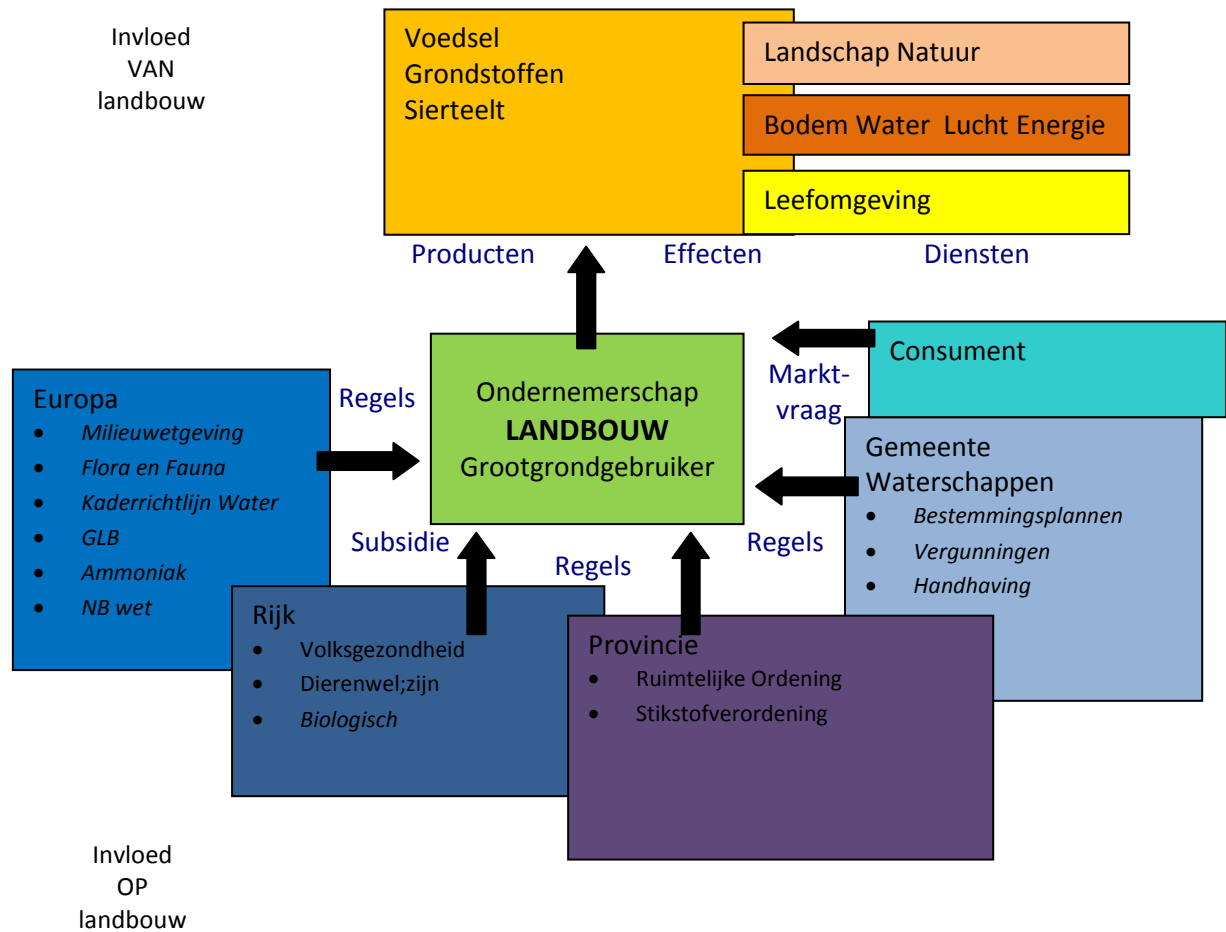
Duurzame groei in een gevarieerd landschap

5 september 2011

BIJLAGE 1

Positie van de landbouw:

BIJLAGE 2

1. Kader Utrechtse landbouw

1.1. Mondiaal, Europees en Nationaal kader

Mondiale, Europese en nationale regelgeving bepaalt sterk de ontwikkelingen in de Utrechtse landbouw. Op deze regelgeving heeft de provincie geen directe invloed. Dit is niet alleen de regelgeving uit het landbouwbeleid maar ook wet- en regelgeving uit het natuur- en waterbeleid, milieu, dierenwelzijn en volksgezondheid.

Landbouw

Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de EU is van grote betekenis voor de Utrechtse landbouw. Vooral bij melkveebedrijven, vleeskalverbedrijven en bedrijven met bepaalde akkerbouwgewassen is de Europese inkomenssteun een belangrijk bestanddeel van het inkomen. Een gemiddeld Utrechts melkveebedrijf ontvangt per jaar ongeveer 20.000 euro Europese landbouwsubsidie. Deze subsidie zal bij de komende hervorming van het GLB (na 2013) naar verwachting dalen.

Belangrijke veranderingen die in het Europees Landbouwbeleid (GLB) op stapel staan, zijn:

- *afschaffing van de melkquotering;*
- *andere toepassing van de bedrijfstoelagen;*
- *verder uitbouw van het plattelandsbeleid (POPIII) door het stimuleren van ontwikkelingen op landbouwbedrijven om de concurrentiepositie te vergroten.*

Daarnaast zijn in WTO-verband gesprekken gaande om de internationale handel verder vrij te maken van barrières. De EU zou dan de markt voor zuivelproducten en varkens- en pluimveevlees minder kunnen beschermen. Vooral voor varkens- en pluimveevlees kan dit betekenen dat de invoer uit Brazilië tegen lagere prijzen toeneemt.

Naar verwachting wil de Europese consument wel steeds meer dat de voedselproducten op maatschappelijk aanvaardbare manier zijn voortgebracht. Het gaat dan om voorwaarden voor arbeid, milieu en dierenwelzijn. (LEI, 2011)

Naar verwachting zet de Europese Unie vanuit deze lijn meer in op het ondersteunen van een duurzame landbouw en maatschappelijke diensten. Boeren ontvangen dan landbouwsteun als zij maatschappelijke prestaties leveren op het gebied van milieu, water, energie en biodiversiteit.

Landelijk gebied

In 2006 heeft het rijk met de Wet Inrichting Landelijk Gebied (WILG) de verantwoordelijkheid voor de uitvoering in het landelijk gebied aan de provincies gedecentraliseerd. Met deze decentralisatie zijn naast de verantwoordelijkheid ook de middelen die noodzakelijk zijn voor uitvoering van agrarische doelen (o.a. in landinrichtingsprojecten) overgegaan naar de provincies. Ook enkele subsidies voor agrariërs, zoals de subsidieregeling voor agrarisch natuurbeheer, zijn overgegaan naar de provincies.

In het regeerakkoord heeft het kabinet Rutte een forse bezuiniging aangekondigd op het budget dat in het kader van de WILG beschikbaar is.

Natuur

Nederland heeft een internationale verantwoordelijkheid voor het behouden van de biodiversiteit. Agrarische activiteiten of de verdere ontwikkeling daarvan kunnen ongewenste effecten hebben op de biodiversiteit. Daarom is er op Europees en nationaal niveau regelgeving opgesteld om de negatieve impact op de belangrijkste natuurgebieden te voorkomen. Op Europees niveau vindt bescherming plaats via de vogel- en habitatrichtlijn (oftewel: Natura2000). Op basis van deze richtlijnen maakt de provincie beheerplannen, waarin staat wat er in een gebied moet gebeuren om de natuurdoelstellingen te bewaken en wie dat doet.

Op nationaal niveau regelt de Natuurbeschermingwet dat nieuwe activiteiten, of uitbreidingen van activiteiten, die negatief uitpakken voor de beschermde natuurgebieden worden verboden. Voor de landbouw kan deze wet betekenen dat uitbreiding van agrarische bedrijven niet mogelijk is, omdat dit zou leiden tot een te hoge stikstofdepositie in een Natura2000-gebied. Om de regels rondom stikstof behapbaar te houden werken rijk en provincies aan de PAS (Programmatische Aanpak Stikstof). De essentie van de PAS is verkennen en afspreken hoe op verschillende niveaus (generiek, provinciaal en gebiedsgericht) en vanuit verschillende sectoren (landbouw, industrie, verkeer en vervoer) wordt bijgedragen aan het aanpakken van het probleem (o.a. door vermindering van de stikstofdepositie).

Naast de natuurbeschermingswet zijn ook de Flora- en Faunawet en de Wet Ammoniak en Veehouderij (de Wav) van invloed op het agrarische gebruik.

Met de Flora- en faunawet worden de in het wild levende plant- en diersoorten beschermd. Op basis van deze wet geldt een zorgplicht voor de in het wild levende planten en dieren.

De Wav heeft tot doel kwetsbare natuur te beschermen tegen de nadelige gevolgen van de emissie van ammoniak uit veehouderijen. Op basis van de Wav is het niet mogelijk om een agrarisch bedrijf op te richten of uit te breiden binnen 250 meter van een kwetsbaar gebied.

Water en en Bodem

De landbouw heeft te maken met de Europese kaderrichtlijn water (KRW). Deze houdt in dat uiterlijk 2027 de wateren aan bepaalde kwaliteitseisen moeten voldoen. Voor de land- en tuinbouw kunnen er scherpere regels gaan gelden wat betreft bemesting om de doelen te halen. Dit heeft vooral effecten voor de veehouderij in de zandgebieden (Gelderse vallei), waar nu de normen (vanuit meerdere bronnen) voor stikstof en fosfaat in het water het meest worden overschreden. Ook in westelijk Utrecht zijn nutriënten een probleem om de KRW doelen te halen. Daar loopt een traject, getrokken door de provincie Utrecht om te komen tot het formuleren van nieuwe maatregelen die gedragen worden door de sector..

Het beleid ten aanzien van het peilniveau heeft vooral effect op de landbouw in de lage veengebieden. Dit beleid bepaalt mede of hier een concurrerende melkveehouderij mogelijk is dan

wel of (extra) financiële ondersteuning noodzakelijk is om de continuïteit van een redelijk grote groep melkveebedrijven mogelijk te maken. Indien de Nederlandse overheid graslandbedrijven in suboptimaal ontwaterde gebieden wil ondersteunen, dan is dat mogelijk met cofinanciering van de EU. De lopende EU-discussie over de inzet van de bedrijfstoelagen kan aanknopingspunten opleveren, hetzij via het spoor van de maatschappelijk waardevolle gebieden hetzij via dat van de groene en blauwe diensten (zie ook Houtskoolschets minister van LNV, 2008). (LEI, 2011)

Milieu

Het Nederlands mestbeleid baseert zich vanaf 2006 - vanwege de Europese Nitraatrichtlijn - op gebruiksnormen¹ per gewas per hectare. Binnen de provincie Utrecht speelt de mest- en mineralenproblematiek het meest indringend in de gebieden met intensieve veehouderijbedrijven, dus het Oosten van de provincie.

In de weidegebieden van Utrecht, waar de melkveehouderij de overhand heeft, is gezien de lagere veedichtheid, de mestproblematiek minder indringend aan de orde. Dit is dankzij de door de EU verleende derogatie. Deze houdt in dat er meer dierlijke mest (250 kg stikstof per ha grasland in plaats van 175 kg) mag worden uitgereden. Het (opnieuw) verlengen van de derogatie na 2013 is, uitgaande van de bestaande situatie op de mestmarkt, voor niet alleen de melkveehouderij, een belangrijke voorwaarde om met ongeveer de huidige omvang van de veestapels te kunnen doorgaan. (LEI, 2011)

In Nederland gelden er dierrechten, varkens- en pluimveerechten, om de omvang van de varkens- en pluimveestapel en daarmee de mineralenproblematiek te beheersen. Het voornemen is dat het Rijk deze dierrechten in 2015 laat vervallen. Bij afschaffing neemt naar verwachting de pluimveestapel (aantal kippen in Nederland) in omvang toe, vooral de leghennenstapel. Voor de varkenshouderij zijn de kansen voor uitbreiding, gezien de financiële positie van de bedrijven in samenhang met de investeringsverplichtingen op de terreinen van milieu en dieren welzijn, veel minder groot (Baltussen et al., 2010). Voor de varkensbedrijven zet naar verwachting - onder invloed van de strengere welzijnseisen – de trend van een versnelde vermindering van het aantal bedrijven door. (LEI 2011)

De Nederlandse landbouw heeft in het kader van het rijksbeleid Schoon en Zuinig doelstellingen ten aanzien van energiebesparing en duurzame energie op zich genomen. Een aantal sectoren hebben deze doelstellingen vertaald naar stevige ambities. Zo schakelt de glastuinbouw voor 2020 om van energieverbruiker naar energieproducent. De Nederlandse zuivelketen (melkveehouderij, transport en zuivelindustrie) wil in 2020 energieneutraal zijn onder andere door te investeren in energiebesparing en mestvergisting.

Volksgezondheid

Recent is deze relatie onderzocht in opdracht van het ministerie van VWS en het toenmalige ministerie van LNV. Het onderzoek was wereldwijd uniek en het meest omvangrijk tot nu toe. Desondanks is een precieze uitspraak of er een directe relatie is tussen nabijheid van veehouderij en

---

¹ Deze normen geven aan hoeveel mest op het land mag worden gebracht.

effecten op gezondheid van omwonenden nog niet mogelijk. Uit de gevoerde luchtmetingen en het bevolkingsonderzoek blijkt dat de gezondheid van omwonenden niet aantoonbaar slechter is dan die van de referentie in Lunetten. Wel constateren de onderzoekers dat omwonenden potentieel zijn blootgesteld endotoxinen en micro-organismen. Bij omwonenden van veehouderijbedrijven wordt minder astma geconstateerd, maar astmapatiënten hebben we meer last van luchtweginfecties als ze in de buurt van veehouderijbedrijven wonen. Ook zijn emissies aangetoond van de Q-koorts bacterie en veegerelateerde MRSA-bacteriën.

Voor zover verbanden tussen gezondheidseffecten en veehouderij worden gevonden hebben deze betrekking de afstand tussen veehouderij en bewoning en tussen het aantal bedrijven binnen een zekere straal rond bewoonde gebieden. Uit de resultaten van het onderzoek kan echter niet simpelweg worden geconcludeerd om welke afstand tot bedrijven het gaat en bij welke concentraties gezondheidseffecten optreden. Voorts blijkt dat de huidige maatregelen (monitoring en vaccinatie) tegen Q-koorts de risico's voor besmetting aanzienlijk verminderen.

De minister van VWS constateert in haar brief aan de Tweede Kamer (21 juni 2011) dat de aanpak van fijn stof emissies reeds in gang is gezet in het kader van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. Het verminderen van de uitstoot van fijn stof heeft ook effect op de aan fijn stof gebonden microbacteriële agentia.

De Tweede Kamer heeft gevraagd om het onderzoek voort te zetten. Daarnaast heeft de minister van VWS aan de Gezondheidsraad om advies gevraagd over risicobeperkende maatregelen. Hierbij wordt ook gekeken naar ruimtelijke en milieu-instrumenten. Dit mede op verzoek van VNG en IPO.

1.2. Provinciaal beleid

De provincie heeft zelf ook beleid dat van invloed is op de landbouw. De provincie heeft vooral een rol op het gebied van de ruimtelijke ordening, het waterbeheer, natuur, landschap en milieu. Het verschil met de vorige paragraaf is dat de provincie op haar eigen beleid wel directe invloed heeft en instrumenten kan inzetten.

Ruimtelijke Ordening

Er komt een nieuwe Provinciale Structuurvisie voor 2013-2025. Het vigerende ruimtelijke ordeningsbeleid is vastgelegd in de PRS 2005-2015 (voorheen het Streekplan) en de PRV (ruimtelijke verordening). Enkele kernpunten hieruit die betrekking hebben op de landbouw:

- De provincie staat zeer terughoudend tegenover nieuwvestiging van land- en tuinbouwbedrijven; het moet aantoonbaar meerwaarde opleveren. Nieuwvestiging van glastuinbouwbedrijven wordt alleen toegestaan in de zogenaamde concentratiegebieden (bij de Ronde venen en bij Harmelen). De bestaande bedrijven daarbuiten kunnen zich uitbreiden tot een 'doelmatige omvang'.
- Ontwikkeling van niet-grondgebonden veehouderij als neventak is aanvaardbaar, als wordt voldaan aan alle generieke regels. Een zodanige groei van de neventak dat een bedrijf

omschakelt naar niet- grondgebonden landbouw is aanvaardbaar mits dit niet ten koste gaat van de openheid van het gebied. Dit speelt met name in de Lopikerwaard, de Venen en Eemland.

Natuur

Een belangrijke basis voor het provinciale natuurbeleid is de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS); een samenhangend netwerk van nieuwe en nog te ontwikkelen natuurgebieden waarmee de biodiversiteit duurzaam kan worden behouden. De provincie heeft de verantwoordelijkheid om deze EHS te begrenzen. In tegenstelling tot de landelijke natuurwetgeving leidt de EHS niet tot (mogelijke) beperkingen in de bedrijfsvoering van agrarische bedrijven. Wel wordt de EHS planologische beschermd in de PRS. Deze bescherming (het nee, tenzij-beginsel) houdt in dat nieuwe activiteiten in de EHS niet mogelijk zijn, als er sprake is van significante effecten op de natuurwaarden, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en er geen andere locaties mogelijk zijn. In dat laatste geval zal er compensatie plaats moeten vinden. Het agrarische gebruik wordt niet gezien als een activiteit met significante effecten.

De EHS bestaat deels uit nog te ontwikkelen natuurgebieden. Voor deze oppervlakte (in Utrecht in totaal 11.230 hectare) wordt landbouwgrond omgezet naar natuurgrond. Dat kan via grondaankoop of via particulier natuurbeheer plaatsvinden. Op 1 januari 2011 moest in de provincie Utrecht nog ongeveer 6.000 hectare gerealiseerd worden. Natuurorganisaties, LTO, provincie Utrecht en andere partijen hebben op donderdag 9 juni 2011 in het zogenoemde Akkoord van Utrecht afgesproken hoe in Utrecht wordt omgegaan met de bezuiniging vanuit het Rijk. In het akkoord van Utrecht is afgesproken dat er 1.500 hectare EHS tot 2018 wordt gerealiseerd en dat 1.500 hectare, die partijen van minder belang achten voor het functioneren van de EHS, wordt 'ontgrensd'. De overige geplande 3000 ha, die nu nog in de EHS liggen, worden in een nieuwe zogenoemde groene contour aangelegd. In deze groene contour is het mogelijk op vrijwillige basis natuur te ontwikkelen. Tenslotte is afgesproken dat voor Natuurbeschermingswetgebieden, buiten Natura2000, geprobeerd wordt om ongewenste beperkingen voor de landbouw tegen te gaan.

Landschap

Vanuit de visie op het landschap en de Strategie Utrecht2040 wordt ingezet op het beschermen van de kernkwaliteiten van de landschappen, het herstellen en aanleggen van karakteristieke Utrechtse landschapselementen, het behoud van de kleinschalige schakering en agrarisch erfgoed en het afremmen van de bodemdaling in het veengebied. De Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen biedt handvatten hiervoor. De Kwaliteitsgids omvat naast een algemeen deel, katernen voor het Groene Hart, Rivierengebied, Utrechtse Heuvelrug, Eemland, Gelderse Vallei en de Linies.

Om de kwaliteiten van het landschap in stand te houden gebruikt de provincie voor het buitengebied de Landschapsverordening (2010). Hierin staan regels voor:

- 1 gebruik van borden, vlaggen, spandoeken en objecten,
- 2 storten, dempen, ophogen en rommelterreinen,
- 3 wateren en
- 4 beschermen kleine landschapselementen.

Bodem en Water

Landbouw en het bodem- en watersysteem hebben een wisselwerking op elkaar. Enerzijds vormt het bodem- en watersysteem de (letterlijke) voedingsbodem voor de landbouw. Anderzijds heeft de landbouw effect op het bodem- en watersysteem. Veranderingen in het bodem- en watersysteem kunnen effect hebben op andere beleidsvelden en de omgeving. Deze effecten zijn zowel positief als negatief. In de bodem- en wateragenda wordt beschreven wat wij vanuit bodem en water doen voor de verschillende onderwerpen, waaronder landbouw.

Samen met het klimaat en de bewerking van het land bepaald het bodem- en watersysteem de opbrengst van de landbouw. De mate van beïnvloeding hangt af van de grondsoort, de (grond)waterstromen en de ontwikkelingen van het systeem zelf. Het effect van het systeem op de opbrengst kan verschillend zijn voor de korte en de lange termijn. Ook kan de ondergrond en het water gebruikt worden als grondstoffen voor de landbouw, zoals voor beregening en warmte (geothermie).

Daarnaast heeft de grondgebonden landbouw direct effect op de kwaliteit van het oppervlaktewater en de grond. Een belangrijk effect in de provincie Utrecht is bodemdaling in het veengebied. Door de benodigde drooglegging voor de landbouw klinkt het veen in en zorgt voor bodemdaling. Via het bodem- en watersysteem heeft de landbouw vervolgens ook een indirect effect op omliggende natuur en het drinkwater.

De Groene Hartprovincies hebben afspraken over het veengebied vastgelegd in de Voorloper Groene Hart. Deze afspraken zijn gericht op herinrichting van een aantal zeer kwetsbare gebieden (businesscases Nota Ruimte) en op innovatie in de melkveehouderij. In samenwerking met de andere Groene Hart provincies, de waterschappen, de melkveehouderij en onderzoeks- en opleidingsinstellingen voert de provincie Utrecht een Kennis- en Innovatieprogramma Westelijke Veenweiden uit. Dit moet er toe leiden dat de bodemdaling in 2025 substantieel is afgeremd. Ook hebben de Groene Hartprovincies afgesproken dat in de landbouwgebieden met veengronden die kwetsbaar zijn voor oxidatie bij bodembewerking, de mogelijkheid van ruwvoerteelten die gepaard gaan met bodembewerking, zoals maïsteelt, uitgesloten wordt. Het scheuren voor graslandverbetering is wel toegestaan. De provincie Utrecht heeft dit geregeld in haar PRV. Voor de langere termijn gaat de provincie Utrecht het bodem- en watersysteem in het veengebied duurzamer maken, door de gevolgen van maaiveldddaling te beperken. Daarbij wordt uitgegaan van de opbouw van de bodem en bekeken op welk moment de maaiveldddaling maatschappelijk onaanvaardbare gevolgen heeft, bijvoorbeeld op het gebied van veiligheid, of kosten waterbeheer. Dat verschilt per locatie en kan in tijd variëren van decennia tot echt lange termijn (honderd jaar). Uiteindelijk zou dit kunnen gaan leiden tot het hanteren van een ander waterpeil op die plaatsen die kwetsbaar zijn en eventueel tot de keuze van een andere functie in het gebied. Dit wordt uitgewerkt met de gebruikers van een gebied.

De Groene Hartprovincies hebben afspraken over het veengebied vastgelegd in de Voorloper Groene Hart. Deze afspraken zijn gericht op herinrichting van een aantal zeer kwetsbare gebieden (businesscases Nota Ruimte) en op innovatie in de melkveehouderij. In samenwerking met de andere Groene Hart provincies, de waterschappen, de melkveehouderij en onderzoeks- en

opleidingsinstellingen voert de provincie Utrecht een Kennis- en Innovatieprogramma Westelijke Veenweiden uit. Dit moet er toe leiden dat de bodemdaling in 2025 substantieel is afgeremd. Ook hebben de Groene Hartprovincies afgesproken dat in de landbouwgebieden met veengronden die kwetsbaar zijn voor oxidatie bij bodembewerking, de mogelijkheid van ruwvoerteelten die gepaard gaan met bodembewerking, zoals maïsteelt, uitgesloten wordt. Het scheuren voor graslandverbetering is wel toegestaan. De provincie Utrecht heeft dit geregeld in haar PRV.

Milieu, energie en klimaat

De provincie wil dat de landbouw de milieubelasting op een aanvaardbaar niveau brengt en dat de landbouw klimaatneutraal en klimaatbestendig is. Om dit te realiseren heeft de provincie een aantal activiteiten ontplooid:

- De provincie voert projecten uit, onder andere op het vlak van KRW, ammoniak, broeikasgassen, energiebesparing en duurzame energie. Ook is de provincie een aantal pilots duurzaam ondernemen en innovaties gestart. Onderwerpen zijn onder andere duurzaam bodembeheer, CO2 vastlegging, vrijloopstallen, onderwaterdrainage en eendenkroos als veevoer.
- De provincie heeft het Programma Duurzame Landbouw en Milieu ontwikkeld waarmee de uitvoering in de Agenda Vitaal Platteland nog meer ingevuld kan worden.
- De provincie (bureau Lami) speelt een belangrijke rol in de bewustwording van boeren voor milieu en duurzaamheid.
- LTO Noord, de agrarische natuurverenigingen en de provincie Utrecht hebben recent een convenant over duurzame energie en energiebesparing in de landbouw afgesloten om energiebesparing te versnellen.

De ambities van diverse Nederlandse landbouwsectoren om in 2025 energieneutraal te zijn past goed in de provinciale klimaat- en energiedoelen. Ook in Utrecht is een grote 'drive' bij ondernemers om aan de slag te gaan met energiebesparing en de productie van duurzame energie. Een voordeel in de provincie Utrecht is dat de afstand tot (stedelijke) afnemers in Utrecht niet groot is.

BIJLAGE 3

Rol provincie Utrecht voor de landbouw

De provincie Utrecht wil bewust haar rol pakken voor de landbouw en gaat daarbij niet op de stoel van andere overheden zitten. De provinciale rol is hierdoor beperkt. Europa en het Rijk bepalen immers veel regelgeving en beleid voor landbouw en aanverwante thema's.

De provincie Utrecht legt het accent voor de provinciale rolinvulling bij het bieden van ruimte voor ondernemers om eigen verantwoordelijkheid te nemen. Deze accenten bepalen ook de inzet van de provinciale (financiële) middelen.

De ondernemers in de landbouw zijn in eerste instantie voedselproducent, gericht op verkrijgen van voldoende inkomsten. Daarnaast kunnen ze – als neveninkomsten - leverancier zijn van onder andere groenblauwe diensten, zorg, recreatie bij de boer en/of groene energie.

De provincie Utrecht ondersteunt de landbouwondernemers vooral vanuit haar kaderstellende / regulerende rol en rol als inkoper van diensten.

- Reguleren
Vooral op het gebied van de ruimtelijke ordening vervult de provincie Utrecht een regulerende of kaderstellende rol. De landbouwvisie dient dan ook als onderlegger voor de Provinciaal Ruimtelijke Structuurvisie. In landbouwgebieden biedt de provincie Utrecht voldoende groeirimte aan de landbouw binnen de voorwaarden van bodem, water, milieu, biodiversiteit en landschap. Deze groeirimte betreft niet alleen de landbouwproductie zelf, maar ook andersoortige ontwikkelingen en alternatieve inkomstenbronnen, zoals multifunctionele landbouw en productie van duurzame energie. De provincie vrijwaart landbouwkernegebieden zoveel mogelijk van andere functies.
- Inkopen
De provincie Utrecht als inkoper betekent voornamelijk de inkoop van groenblauwe diensten zoals beheer landschapselementen en inrichten natuurvriendelijke oevers ter behoud of verbetering van de kwaliteit van natuur en landschap of waterbeheer. De provincie Utrecht doet dit in het kader van het behoud en versterken van de kwaliteit van natuur en landschap. De inkoop is dan ook maatwerk per gebied.

De andere – minder prominente en onderscheidende - rollen die de provincie vervult, zijn lobbyen, faciliteren en stimuleren.

- Lobbyen
Gezien het belang van het (inter)nationaal beleid en regelgeving voor de landbouw continueert de provincie Utrecht haar lobbywerk op dit dossier. Belangrijke inzet hierbij is de handhaving van de vergoeding voor inkomstenderving in probleemgebieden en het vergoeden van maatschappelijke diensten.
- Faciliteren
Faciliterend of ondersteunend is de provincie Utrecht als het gaat om medefinanciering bij bedrijfsverplaatsing, inzetten van kavelruilcoördinatoren en eventueel de Onroerend Goed Bank bij kavelruil en vereenvoudiging van procedures en regels voor bijvoorbeeld de verbrede landbouw.
- Stimuleren
De provincie Utrecht stimuleert onder andere een versterkte samenwerking van partners en het vergroten van de marktvraag naar regionale en biologische producten. Tevens stimuleert de

provincie het verantwoord gebruik van het bodem- en watersysteem en het meenemen van biodiversiteit.

De provincie Utrecht vervult de regisseursrol alleen om gebiedsgericht de verschillende belangen op het gebied van natuur, landschap, bodem en water, recreatie, milieu, maar ook landbouw, integraal en op maat voor het gebied in te vullen.

De provincie Utrecht vervult ook geen initiërende rol voor de landbouw. Er vinden wel initiatieven vanuit andere beleidsvelden plaats die invloed hebben op de landbouw, maar dit gebeurt vanuit een ander provinciaal belang.